

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet over maatwerk bij individuele inschakeling
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Met de maatregel 'Individueel maatwerk' wil de Vlaamse Overheid de kansen op de arbeidsmarkt verhogen voor personen met een arbeidsbeperking, ook in een (eerste instantie) reguliere arbeidscontext en op die manier een bijdrage leveren aan onze ambitie om de werkzaamheidsgraad te verhogen. De doelgroep van deze maatregel zijn personen met een arbeidsbeperking die zonder ondersteuning niet zomaar aan de slag kunnen gaan. Om voor werkgevers de drempel voor de tewerkstelling van deze personen met een arbeidsbeperking te verlagen en er ook voor te zorgen dat deze personen met de juiste begeleiding en omkadering aan de slag kunnen gaan, biedt de overheid aan de werkgever en de zelfstandige een financiële incentive (loonpremie of ondersteuningspremie) en/of een begeleidingspremie om de bijkomende kosten verbonden aan deze tewerkstelling te compenseren.

We maken van de invoering van individueel maatwerk gebruik om het beleidskader voor personen met een arbeidsbeperking te vereenvoudigen. We bouwen verder op de ervaringen met de volgende maatregelen: de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP), de Sociale Inschakelingseconomie (SINE), de Lokale Diensteneconomie (LDE) en de maatwerkafdelingen (MWA) binnen de maatregel Collectief Maatwerk. We bundelen de middelen van al deze maatregelen om de loonpremie en de begeleidingspremie binnen individueel maatwerk te financieren. We voorzien voor de vier maatregelen een omzettingsscenario waarbij werkgevers overschakelen op het nieuwe systeem en regelgevend kader voor de ondersteuning.

Deze maatregel is complementair aan collectief maatwerk. We verruimen het jobaanbod en de jobkansen voor personen met een arbeidsbeperking en we geven aan alle werkgevers een gelijkwaardige kans om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen. Individueel maatwerk biedt mogelijkheden om doorstroom en samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere economie te versterken, ook in het kader van een inclusieve arbeidsmarkt.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Werk en Sociale economie

Beleidsveld: Sociale economie

Met het oog op de verhoging van de werkzaamheidsgraad formuleert het Vlaamse Regeerakkoord¹ de ambitie om *“alle talenten op de arbeidsmarkt maximaal te benutten. Ook de talenten van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en een grote nood aan begeleiding. Concreet staat daarbij een correcte financiering van de doelgroepwerknemers volgens hun rendementsverlies en begeleidingsnood centraal, evenals bijkomende plaatsen”*. Ter concretisering van deze ambitie wil de Vlaamse Regering *“verder inzetten op het inschakelen van reguliere werkgevers in de tewerkstelling van doelgroepwerknemers d.m.v. de invoering van ‘individueel maatwerk’. Op die manier krijgen alle werkgevers de mogelijkheid om doelgroepwerknemers met een rendementsverlies en begeleidingsnood te werk te stellen. Daarmee wordt ook de doorstroom naar het NEC verder ondersteund.”*

De Vlaamse minister bevoegd voor Werk en Sociale Economie herneemt deze ambitie in haar beleidsnota Werk en Sociale economie (2019-2024). *“(…) met de invoering van individueel maatwerk zullen doelgroepwerknemers voortaan ook ondersteund kunnen worden binnen reguliere bedrijven”*. Dit alles kadert binnen de strategische doelstelling om ‘meer mensen aan het werk’ te krijgen.

De beleidsnota preciseert de doelstelling verder: *“Op die manier krijgen alle werkgevers de mogelijkheid om doelgroepwerknemers met een rendementsverlies en/of begeleidingsnood tewerk te stellen. Zo kunnen we een meer gevarieerd aanbod aanbieden (met begeleiding) in een reguliere werkcontext. We bekijken of het mogelijk is om hiertoe de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) uit te breiden naar een VOP+ met naast loonkostondersteuning ook begeleiding voor wie instroomt of doorstroomt vanuit sociale economie in een reguliere onderneming. Onder andere maatwerkbedrijven of sociale economie organisaties kunnen een rol spelen in de begeleiding van doelgroepwerknemers in reguliere ondernemingen. We gaan na of en hoe we een terugvalpositie kunnen bieden aan werknemers die doorstroomden naar de reguliere economie. De Lokale Diensteneconomie-initiatieven kunnen zich verder ontplooiën in het kader van het individueel maatwerk maar de combinatie met klaverbladfinanciering blijft mogelijk zodat het dienstenaanbod dat sterk aansluit bij (lokale) maatschappelijke noden voldoende gegarandeerd blijft. We stimuleren het ondernemerschap binnen de sociaal economie-ondernemingen.”*

We vertrekken, tot slot, van de conceptnota *“Een beleidskader voor Individueel maatwerk (IMW)”* die de Vlaamse Regering op 10 juli 2020 goedkeurde (VR2020 1007 MED0248/1), en waarin de contouren voor het nieuwe beleidskader vastgelegd werden.

Voorliggend voorontwerp van decreet regelt de bepalingen die hiervoor nodig zijn.

¹ Bron: Vlaams Regeerakkoord, Vlaamse Regering 2019-2024 (p.67 ev)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevings- en taaladvies nr. 2021/205 van 31 mei 2021.

Er werd een positief advies verleend door de Inspectie van Financiën op 11 juni 2021.

Er werd een positief advies verleend in kader van het kind- en jongereneffectrapport (JoKER) op 17 juni 2021.

Het begrotingsakkoord werd verleend op **xxx** juli 2021.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet beoogt de verhoging van de werkzaamheidsgraad door een regelgevend beleidskader aan te bieden dat de individuele inschakeling van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt bij (in eerste instantie) reguliere werkgevers beoogt. We beschouwen personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt als personen met een arbeidsbeperking. Het gaat om personen die niet zonder ondersteuning aan de slag kunnen gaan. Ter compensatie van de kosten verbonden aan de tewerkstelling van deze personen met een arbeidsbeperking, biedt de overheid de werkgever een financiële en compenserende incentive (loonpremie of ondersteuningspremie) en/of een begeleidingspremie aan. De contouren van deze financiering zijn afgestemd op de Europese staatssteunregels.

Dit decreet heeft door middel van een vereenvoudigd regelgevend kader als doelstelling tijdelijke, maar verlengbare ondersteuning op maat te bieden aan mensen met een arbeidsbeperking in functie van tewerkstelling bij (in eerste instantie) reguliere werkgevers.

Het voorliggend beleidskader beoogt de inschakeling van de personen met een arbeidsbeperking. Dit zijn personen die een langdurig en belangrijk probleem van deelname aan het arbeidsleven ervaren als gevolg van het samenspel van functiestoornissen van mentale, psychische, lichamelijke of zintuiglijke aard of psychosociale factoren, beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten, of persoonlijke en externe factoren.

Een individuele screening bepaalt welke de problematiek is en welke tijdelijk, maar verlengbare werkondersteunende maatregel nodig is om een inschakeling te realiseren. De werkondersteunende maatregelen kunnen bestaan uit een module loonpremie (of ondersteuningspremie voor zelfstandigen) en/of een module begeleiding op de werkvloer (begeleidingspremie).

Voor toegang tot de ondersteuning in kader van individueel maatwerk zal VDAB de behoefte aan ondersteuning vaststellen. De hoogte en duur van de ondersteuning variëren in functie van de behoeften van de doelgroepwerknemer.

Met de werkondersteunende maatregelen willen we niet alleen de personen met een arbeidsbeperking tewerkstellen, maar ook de werkgevers ondersteunen om een duurzame inschakeling van de werknemers te realiseren. We bieden werkgevers binnen (in eerste instantie)

een reguliere economische context de kans om met mensen uit de beoogde doelgroep aan de slag te gaan. Op die manier willen we, complementair aan de mogelijkheden binnen collectief maatwerk, de tewerkstellingsmogelijkheden voor personen met arbeidsbeperking vergroten met een ruimer en diverser aanbod. We hopen dat deze groep mensen op termijn in een reguliere economische context aan de slag kunnen blijven, ook zonder ondersteuning. Zo bouwen we verder aan een inclusieve arbeidsmarkt.

We nemen bovenstaande doelstellingen mee in de uitwerking van het beleidskader voor individueel maatwerk.

We maken van de invoering van individueel maatwerk gebruik om het beleidskader voor de inschakeling van personen met een arbeidsbeperking op de arbeidsmarkt te vereenvoudigen. We bouwen verder op de ervaringen met de volgende maatregelen: de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP), de Sociale Inschakelingseconomie (SINE), de Lokale Diensteneconomie (LDE) en de maatwerkafdelingen (MWA) binnen de maatregel Collectief Maatwerk. We bundelen de middelen van al deze maatregelen om de loonpremie/ondersteuningspremie en de begeleidingspremie binnen individueel maatwerk te financieren. We voorzien voor de vier voornoemde maatregelen een omzettingsscenario waarbij werkgevers overschakelen op het nieuwe systeem voor de ondersteuning.

De maatregel individueel maatwerk is in elk opzicht complementair aan het bestaande collectief maatwerk. Het is een én-én-verhaal: we verruimen het jobaanbod en de jobkansen voor personen met een arbeidsbeperking en we geven aan alle werkgevers een gelijkwaardige kans om personen met een arbeidsbeperking een job aan te bieden. Individueel maatwerk biedt mogelijkheden om doorstroom en samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere economie te versterken, zo geven we verder vorm aan een inclusieve arbeidsmarkt.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

1/ Structuur van het decreet

In hoofdstuk 1 worden een aantal inleidende bepalingen en definities vastgelegd (artikelen 1 t/m 2).

Hoofdstuk 2 stelt het Europees steunkader vast (artikelen 3 t/m 8).

Hoofdstuk 3 bepaalt de doelgroep (artikelen 9 t/m 10).

Hoofdstuk 4 van het decreet omschrijft de werkondersteunende maatregelen voor de werkgever nader (artikelen 11 t/m 14), met name de loonpremie (artikelen 15 t/m 18) en de begeleiding op de werkvloer (artikelen 19 t/m 26).

Hoofdstuk 5 van het decreet omschrijft de werkondersteunende maatregelen voor zelfstandigen nader (artikelen 27 t/m 31).

Hoofdstuk 6 verleent de rechtsgrondslag voor de indicering en de evaluatie van de werkondersteunende maatregelen door de VDAB (artikelen 32 en 33).

Hoofdstuk 7 voorziet in de beroepsmogelijkheden voor de persoon met een arbeidsbeperking en de werkgever/zelfstandige ten aanzien van de indicering en evaluatie (artikelen 34 t/m 36).

Hoofdstuk 8 omvat de bepalingen in functie van het beschermen van persoonsgegevens (artikelen 37 t/m 40).

Hoofdstuk 9 regelt het sanctionerend kader (artikelen 41 t/m 54).

Hoofdstuk 10 bepaalt de wijzigingsbepalingen (artikelen 55 t/m 84).

Hoofdstuk 11 legt de slotbepalingen, waaronder overgangsbepalingen (artikelen 85 t/m 88) en de inwerkingtreding van het decreet (artikel 89), vast.

2/ Artikelsgewijze toelichting

Voor de artikelsgewijze bespreking, en bijkomende duiding bij de draagwijdte van de artikelen, verwijzen we naar de memorie van toelichting, die integraal deel uitmaakt van deze nota.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De regelgeving wordt uitgewerkt binnen de beschikbare budgetten van de vier te integreren maatregelen binnen individueel maatwerk, zijnde de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) (begrotingsartikel JBO-1JDB2CB-WT), de Sociale Inschakelingseconomie (SINE) (begrotingsartikel JBO-1JEB2HD-WT), de Lokale Diensteneconomie (LDE) (begrotingsartikel JBO-1JEB2HB-WT) en het budget van de Maatwerkafdelingen (MWA) van het budget van Collectief Maatwerk (CMW) (JBO-1JEB2HA-WT).

De budgetten van de vier voornoemde maatregelen kunnen niet integraal aan individueel maatwerk worden besteed. Naast een aantal tijdelijke overgangsbepalingen wordt ook rekening gehouden met de impact op andere Vlaamse (tewerkstellings)maatregelen en regelgevende kaders die van de voornoemde maatregelen gebruik maken. Voor meer duiding verwijzen we naar de uitgebreide nota aan de Inspectie van Financiën.

Voor de meerjarenraming individueel maatwerk (tabel 1) vertrekken we voor elk van de te integreren maatregelen van de totale uitgaven met betrekking tot de prestaties in 2019 en van de voorbehouden rubrieken binnen het budget SINE en LDE. We houden tevens rekening met de budgetten nodig voor het realiseren van de tijdelijke overgangsbepalingen van de VOP en SINE.

Tabel 1. Meerjarenraming individueel maatwerk.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
VOP	21.592.774	43.181.195	56.453.614	65.547.430	68.972.161	79.612.752
SINE	2.169.809	5.210.410	15.949.077	16.431.603	16.643.229	16.893.596
LDE	27.875.489	27.875.489	27.875.489	27.875.489	27.875.489	27.875.489
MWA	1.420.104	1.420.104	1.420.104	1.420.104	1.420.104	1.420.104
Terugvalpositie	-2.300.000	/	/	/	/	/
Totaal budget IMW	50.758.176	77.687.198	101.698.284	111.274.626	114.910.983	125.801.941

Dit brengt het totaal geraamd beschikbaar budget voor individueel maatwerk op 50.758.176 euro in 2023 en dit bedrag loopt op tot 114.910.983 euro in 2027. Wanneer individueel maatwerk op kruissnelheid komt in 2028 (met name wanneer de tijdelijke overgangsmatregelen uitgewerkt zijn), bedraagt het beschikbare budget vanuit de vier maatregelen 125.801.941 euro.

Met individueel maatwerk willen we de middelen van twee open end maatregelen integreren, namelijk de VOP (begrotingsartikel JBO-1JDB2CB-WT) en de SINE (JBO-1JEB2HD-WT). Beide maatregelen omvatten het merendeel van het beschikbare budget, de werkgevers en de werknemers met ondersteuning. Bij de begrotingsopmaak van 2021 worden deze begrotingsartikelen als open end bevestigd. Het open end karakter loopt bijgevolg door in de nieuwe maatregel individueel maatwerk. Dit zal uiteraard voldoende geraamd en gemonitord worden.

Er werd een positief advies verleend door de Inspectie van Financiën op 11 juni 2021. De tekst van het voorontwerp van decreet werd aangepast met de technische en regelmatigheidsopmerkingen. Artikel 5 werd niet gewijzigd aangezien het om een letterlijke zin uit de Groepsvrijstellingsverordening gaat, maar werd verder verduidelijkt in de memorie van toelichting. In artikel 17 werd verduidelijkt dat de loonpremie berekend wordt op basis van de gegevens van het loon, de socialezekerheidsbijdragen en bijdrageverminderingen.

Hoewel Inspectie van Financiën in globo het voorgelegd voorontwerp van decreet als doelmatig beschouwt, trekt hij de doelmatigheid van twee artikelen in twijfel. Het gaat om de afwijking voor werkgevers onder bepaalde voorwaarden om personen te ontslaan en de wijziging van de huidige verhouding doelgroepwerknemers - niet-doelgroepwerknemers in maatwerkbedrijven. In beide gevallen wensen we de expertise die momenteel in het werkveld aanwezig is rond tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking en doorstroom naar het reguliere circuit optimaal in te zetten binnen individueel maatwerk. Beide bepalingen hebben mee tot doel om een grotere werkzaamheidsgraad te creëren door onder meer een sterkere wisselwerking en samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere economie te creëren.

Inspectie van Financiën erkent dat de externe kostendrijvers bij individueel maatwerk een open end financiering verantwoordend maar suggereert desondanks om het in het uitvoeringsbesluit uit te werken als een mogelijke enveloppefinanciering. Wij zijn van mening dat de externe kostendrijvers voor individueel maatwerk inherent deel uitmaken van de doelstellingen die de Vlaamse Regering nastreeft en het verlagen van de ondersteuning “in functie van een gebeurlijke toename van ‘rechthebbenden’” in een bepaalde periode rechtsonzekerheid creëert bij werkgevers, zelfstandigen en burgers. We pleiten dan ook voor een open end financiering van individueel maatwerk rekening houdend dat de twee grootste te integreren maatregelen (VOP en SINE) thans ook open end zijn. De uitgaven en het bereik van de maatregel (werknemers, werkgevers, sectoren) zullen opgevolgd worden via monitoring en de basis voor de budgettaire raming vormen.

Het begrotingsakkoord werd verleend op **XX XX 2021**.

B. ESR-TOETS

Het ontwerp van decreet is ESR-neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De lokale en provinciale besturen kunnen een beroep doen op de werkondersteuningsmaatregelen voor de aanwerving en tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking binnen hun personeelsbestand, onder de voorwaarden vermeld in dit ontwerpdecreet en de (toekomstige) uitvoeringsbesluiten. Voor de bestaande maatregelen die we integreren in individueel maatwerk, en waarvan de lokale en provinciale besturen vandaag gebruik van maken, voorzien we een omzetting met het oog op het opheffen van deze maatregelen.

Het regeerakkoord stipuleert: “*De Lokale-Diensteneconomie-initiatieven kunnen zich verder ontplooiën in het kader van het individueel maatwerk maar de combinatie met*

klaverbladfinanciering blijft mogelijk zodat het dienstenaanbod dat sterk aansluit bij (lokale) maatschappelijke noden voldoende gegarandeerd blijft.” De Vlaamse Regering kan in het kader van de overgang naar dit nieuwe beleidskader daarom ten aanzien van de lokale besturen voorzien in een aanvullende financiering aan (publieke/private) lokale tewerkstellingsinitiatieven die personen met een arbeidsbeperking, zoals bepaald in dit decreet, inschakelen en tewerkstellen met het oog op het aanbieden van aanvullende lokale diensten. De Vlaamse Regering bepaalt wat onder aanvullende lokale diensten wordt verstaan en bepaalt de financieringsvoorwaarden.

De LDE initiatieven kunnen worden verdergezet binnen het kader van het individueel maatwerk waarbij we vanuit Vlaanderen de financiële leefbaarheid van deze (private en publieke) aanvullende lokale dienstverlening blijven waarborgen en klaverbladfinanciering mogelijk blijft. We vermijden hierbij dubbele subsidiëring.

4. VERDER TRAJECT

Er zal een advies aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens gevraagd worden.

Dit voorontwerp van decreet zal ook voor advies voorgelegd worden aan de SERV en de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet betreffende maatwerk bij individuele inschakeling en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale economie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting:

2.1. het advies in te winnen van de SERV;

2.2. het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens;

2.3. de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale economie, te gelasten over het bijgaande voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister, bevoegd voor de sociale economie, oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS